

D E N Í K.

Jazykové nařízení. Konečně — post toí discrimine verum — bylo vydáno dne 3. února t. r. pod č. 17 Sb. z. a n. vládní nařízení, jímž se provádí jazykový zákon. Toto nařízení neprovádí zákon úplně, nýbrž jen pro obor ministerstev vnitřní, spravedlnosti, financí, průmyslu, obchodu a živností, veřejných prací a veřejného zdravotnictví, jakož i pro úřady místní samosprávy. Nejsou tedy upraveny obvody ministerstva pošt a železnic ani ministerstva školství a národní osvěty (německé vysoké školy!). Podle jazykového nařízení dlužno rozeznávat ve styku se stranami soudy a úřady, u kterých lze podání činiti, jednati a vyřízení vydávati jen v jazyku státním, dále soudy a úřady, u kterých lze tak činiti v jazyku státním a v jazyku menšiny (20%), a konečně soudy a úřady, u kterých lze tak činiti také jen v jazyku menšiny (kde působnost jejich je omezena na jediný soudní okres, v němž alespoň dvě třetiny státních občanů okres obývajících jsou příslušníky jazykové menšiny, a jim bezprostředně instančně nadřízené úřady). Nelze nám zde podávati jednotlivosti tohoto obsáhlého nařízení (má 101 článků); dlužno uznati, že snaží se opravdu o uskutečnění zásad v jazykovém zákoně přijatých, ale také o to, aby bylo vycházeno jazykovým menšinám vstříc. Jen na některá ustanovení tento cíl sledující chceme upozorniti. Čl. 3 nařizuje, aby stranám neznačným státního, po případě toho kterého menšinového jazyka, byl styk se soudem anebo s úřadem, pokud možno, usnadněn při jejich osobních dotazech, žádostech o informace a o urychlení úředního řízení. Podle čl. 4 dlužno podání, učiněné stranou nezastoupenou právním zástupcem, v jiném než státním jazyku vrátiti k opravě formální vady (nikoli je tedy odmítati). Listiny a spisy sepsané v jiném jazyku než státním, ale v takovém, jímž mluví některá národní menšina ve státě, lze předložiti jako přílohy, doklady, k důkazu nebo k jiným úředním účelům bez ověřeného překladu do státního jazyka, a to u soudu, úřadu nebo orgánu, jehož sídlo je v obvodu sborového soudu druhé stolice, ve kterém jest aspoň jeden soudní okres s takovou národní menšinou a byly-li zřízeny před 6. březnem 1925 (čl. 7). Příslušníky jazyka menšiny v obvodu téhož sborového soudu II. stolice lze jako svědky za okolností i jako znalce a strany vyslychané k důkazu slyšeti i bez tlumočnicka v jejich jazyku (čl. 8). Je-li třeba, aby byl straně ustanoven právní zástupce, obhájce nebo opatrovník z úřední povinnosti, má býti ustanoven, pokud možno, takový, jenž jest úplně znalý jak státního ja-

zyka, tak i jazyka osoby zastoupené jako příslušníka národní menšiny (čl. 10). Tato ustanovení platí i pro obvody, ve kterých není jazykové menšiny.

Pro obvody, ve kterých jsou jazykové menšiny, je plně postaráno o to, aby příslušník této menšiny mohl se vždy obrátiti na soud nebo úřad ve svém jazyku, aby s ním bylo také v tomto jazyku jednáno a aby dostal ve svém jazyce vyřízení. Kde není jazykové menšiny dvoutřetinové, dostane vyřízení zároveň také v jazyku státním, kde však taková menšina je, dostane (v první i druhé stolici) vyřízení jen ve svém jazyku.

Nejasné je ustanovení čl. 44 o osvětových institucích menšinových; praví se tam, že správa těchto institucí řídí se po stránce jazykové tím, co ustanoveno je ve věci té pro obor, v němž nejvyšší správu a dozor vykonává ministerstvo školství a národní osvěty. Ale právě pro obory podřízené ministerstvu školství a národní osvěty v nařízení nijakých ustanovení nenalzáme.

Jazykové nařízení užívá na místo slova »protokol« označení »zápis«. Tento výraz nemáme však za šťastný, poněvadž v právnické a i obecné mluvě nelze se vyhnouti použití slova »zápis« v různém významu. Tak hned čl. 1 mluví o sepisování »zápisů« (pod b, c) a pak hned o vykonávání »zápisů« do veřejných knih. Také zní divně ustanovení »Výpověď buď do zápisu ve státním jazyku zapsána«. Jinde nemůže se ani nařízení vyhnouti označení »protokolární podání« (čl. 22), »soukromé protokoly« (čl. 24). Slovo »protokol« je každému, i obyčejnému člověku zcela jasné a běžné, není sice české, ale vžilo se nejen u nás, nýbrž i u národů jiných. Celkově lze říci, že československá vláda svým závazkům převzatým mírovými smlouvami v otázce jazykové plně vyhověla; jen nedostatek dobré vůle a předpojatost, jež prýští z toho, že příslušníci našich menšin nemohou zapomenouti na to, jak o ni jazykovou otázku chápali a co v této příčině pro případ jiného výsledku války nám chystali, mohou hlásati opak.

O článku »Belgická reforma vězeňství a návrh zákona o ochraně společnosti« otištěném v minulém ročníku »Právníka« (str. 343 n.) přinesl referát časopis spolku německých úředníků vězeňských »Blätter für Gefängniskunde« (ročník 1926, str. 143 až 144). Zpráva pokládá otázky, jež řešiti se pokoušela reforma Vanderveldova v Belgii, za aktuální též pro Německo, kde se počíná právě jednotně organisovati vědecké studium zločinců po stránce biologické. Na základě podrobných šetření o fysi-